

Mocht het toch tot een procedure
komen.....

M.J.E. HARMSEN
(CASSATIE-)ADVOCAAT

NVZV: Journeé Schadee
2.4.2015

Dekkingsvraagstukken

Uitleg van polisvoorwaarden:

Aanbod en aanvaarding (art. 3:33 BW/art. 3:35 BW)

Duidelijke voorwaarden moeten ook worden uitgelegd

Voorbeeldcasus – een ontplofte tanker

- CASCOPOLIS: dekking tegen alle van buiten komende onheilen, waaronder schade door ontploffing en brand, fouten van kapitein/ bemanning in loondienst
- UITSLUITING: schade door vervoer van gevaarlijke en/of bijtende stoffen zonder inachtneming van het reglement vervoer gevaarlijke stoffen

Geschil

- Schuld/nalatigheid van de verzekerde vereist?
- Uitsluiting onduidelijk (valt hieronder ook ADNR, schade na einde vervoer)?
- Beroep op uitsluiting naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar (art. 6:248 lid 2 BW)?

Uitlegeregels

- Haviltex-norm: wat is de partijbedoeling (overgoten met een “saus” van redelijkheid, HR 13 maart 1981, NJ 1981/635)?
- CAO-norm: hoe luidt de tekst (kenbaarheid voor derden, HR 31 mei 2002, NJ 2003/110)?
- DSM/Fox (HR 20 februari 2004, NJ 2005/493): geen tegenstelling, maar een vloeiende overgang

Er is niet onderhandeld

Chubb/Dagenstaed (HR 16 mei 2008, NJ 2008/284)

- Bij beursvoorwaarden, waarover niet is onderhandeld vooral objectieve factoren:
 - tekst bepaling
 - overige inhoud van de polisvoorwaarden
 - eventuele toelichting
- Verzekeraar bepaalt grenzen dekking, mits voldoende kenbaar voor de verzekeringnemer (vergl. HR 9 juni 2006, NJ 2006/326 (Valscherm-arrest))
- Vuistregel: vanuit praktisch oogpunt ligt het voor de hand uit te gaan van de taalkundige betekenis van de bepaling gezien in het licht van de gehele verzekering

De taalkundige betekenis

- De normale betekenis in (de desbetreffende kring van) het maatschappelijk verkeer
- Van Dale of beursopvattingen? (Polygram-arrest: HR 17 februari 2006, NJ 2006/378)
- Geen algemeen aanvaarde betekenis: strekking polis (HR 29 januari 2010, RvdW 2010/224)

Wijze van totstandkoming

- Provinciale polissen: (standaard)voorwaarden verzekeraar, objectieve uitleg, redelijke verwachtingen verzekerde (art 3:35 BW)
- Beurspolissen: standaardvoorwaarden VNAB, verzekerde geen partij, objectieve uitleg, beursopvattingen
- Makelaarspolissen: voorwaarden makelaar, professionele gelijkwaardigheid van partijen, redelijke verwachtingen verzekeraar (art 3:35 BW)

Toerekening van kennis aan de verzekeringnemer?

Wat als er wel is onderhandeld?

Ook bij beursvoorwaarden (“maatwerk”):

- Opname specifieke clausules
- Afwijking van standaardvoorwaarden (bijzondere omstandigheden of risico's e.d.)
- Verschuiving naar subjectieve uitlegmaatstaf
- Gebruiken ter beurze relevant (Polygram-arrest)

Haviltex-omstandigheden

Alle omstandigheden, bijvoorbeeld:

- Tekst en verdere inhoud polis
- Aard en strekking verzekering
- Totstandkomingsgeschiedenis (onderhandelingen, deskundige bijstand)
- Gebruikelijke betekenis
- Hoedanigheid van partijen ((on)gelijkwaardigheid, maatschappelijke kring)
- Betekenis afgelegde verklaringen
- Wet
- Zorgvuldigheid

Objectieve omstandigheden

- De tekst en toelichting
- Gangbare betekenis in het maatschappelijk verkeer (geen ruimte voor beursopvattingen voor zover verzekerde daarvan niet op de hoogte is)
- De aannemelijkheid van de rechtsgevolgen
- Ratio van de bepaling
- Het systeem van de overeenkomst als geheel
- De redelijkheid van de uitkomst

Uitspraken Raad van Toezicht Verzekeringen (consumenten)?

- De in NL levende rechtsovertuiging (HR 12 januari, NJ 1996/683; HR 3 december 2003, NJ 2005/160; HR 14 mei 2004, NJ 2006/188);
- Echter .. (bijv. Hof Amsterdam kenbaar uit HR 14 oktober 2005, NJ 2006/117 en Hof Den Haag in Prg. 2000/5565);
- Kif d (art. 6.2. reglement: Nederlands recht)?

Contra proferentem?

- Consument-verzekerde: compensatie ongelijkwaardigheid bij twijfel over uitleg (art. 6:238 lid 2 BW/ EG-Richtlijn nr. 93/13)
- Gezichtspunt voor niet- professionele verzekerden (HR 28 april 1989, NJ 1990/583)
- Niet bij beurspolissen

Voorbeeldcasus: de ontplofte tanker

- Toepassing Haviltex: een redelijke uitleg brengt mee dat voor toepasselijkheid van de uitsluiting is vereist dat de schade verband houdt met niet-naleving van de geldende veiligheidsregels; niet onduidelijk; geen contra proferentem; geen beperkende werking redelijkheid en billijkheid
- Relevante omstandigheden: bijstand door deskundige makelaar, verzekerde is professionele scheepvaartonder-neming die bekend moet zijn met de geldende veiligheidsregels
- Niet relevant: kennisniveau makelaar (redelijke verwachtingen verzekeraar omtrent begrip verzekeringnemer maatgevend).

Conclusies

- Bij uitleg van polisvoorwaarden draait het om heldere communicatie en redelijke verwachtingen
- Definities zijn nooit volledig dekkend
- Er zijn altijd onvoorziene situaties
- Uitdaging

Vragen.....?

M.J.E. HARMSEN
(CASSATIE-)ADVOCAAT